MEJDS. 2021; 11:189.

Published online 2022 Jan. **Original Article**

Premarital Counseling Training Package Based on the Concepts of Schema Therapy, Self-Differentiation, and Reality Therapy on Interpersonal Problems in Couples on the Brink of Marriage

Nafian Dehkordi M[1], *Zandipour T[2], Pourshahriari M[3]

Author Address
1. PhD Student in Counseling, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran;
2. Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran;
3. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.
***Corresponding author's email:** tzandi@alzahra.ac.ir

Received: 2021 April 14; **Accepted:** 2021 September 26

Abstract

Background & Objectives: Marriage, as a complex and challenging issue, can be successful or not, depending on various factors, like interpersonal problems of couples. Studies indicated that different variables direct couples' interpersonal problems. Schemas originate from the events of one's life. A benefit of the schema model is its complexity and depth as a unique treatment. Moreover, self–differentiation is referred to the individual's ability to distinguish between rational and emotional currents concerning family members and others. Reality therapy is among the approaches to counseling and psychotherapy that focuses on concepts, such as the acceptance of responsibility, reality, incorrect understanding, and their relationship to everyday life. The three approaches discussed seem to be a good predictive for couples' interpersonal problems. Therefore, this study aimed to investigate the effects of the premarital counseling package (based on the concepts of schema therapy, self–differentiation, & reality therapy) on interpersonal problems among couples on the brink of marriage.

Methods: This was a quasi–experimental study with a pretest–posttest, a two—month follow—up, and a control group design. The statistical population of this study included all couples on the brink of marriage, referring to Tarrahi Zendegi center in Shahre Kord City, Iran, in 2017. Of them, 20 couples were selected by random sampling method and randomly divided into two groups of experimental and control (n=10/group). The inclusion criteria included satisfaction with participating in this research; being on the brink of marriage; being in the premarriage stage; the age range of 18–40 years; a higher education than a diploma, and experiencing first marriage in the normal range of society respecting socio–economic conditions without problems to participate in training sessions. The exclusion criteria included absence from 2 consecutive training sessions, unwillingness to continue treatment, providing incomplete questionnaires, and the death of a couple. For both groups, pretest, posttest, and follow–up examinations were performed. Inventory of Interpersonal Problems (Horowitz et al., 1988) was used to collect the necessary data. The premarital counseling package was administered in 8 ninety–minute sessions twice a week for the experimental group. Research data were analyzed using descriptive statistics, including mean, standard deviation, frequency distribution table, and inferential statistics, including repeated–measures Analysis of Variance (ANOVA) and LSD post hoc test in SPSS at the significance level of 0.05.

Results: The ANOVA results indicated that the main effect of time (p=0.006), the main impact of the group (p=0.001), and the interaction of time and group (p=0.001) were significant on interpersonal problems. The size of the main effect of the group equaled 0.28, revealing that 28% of the variable changes in interpersonal problems were due to the effect of the premarital counseling package intervention. Furthermore, the LSD post hoc test results suggested that in the experimental group, the mean pretest scores of couples' interpersonal problems were significantly higher than the posttest scores (p=0.015) and follow–up (p=0.024). Additionally, no significant difference was observed in the mean scores of the mentioned variable between posttest and follow–up stages (p=0.228), reflecting that the effect of the intervention lasted over time in the experimental group.

Conclusion: Based on the present study data, the premarital counseling package training based on the concepts of schema–therapy, self–differentiation, and reality–therapy effectively declined interpersonal problems among couples on the brink of marriage.

Keywords: Premarital counseling package, Interpersonal problems, Couples on the brink of marriage.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]

Copyright © 2016, MEJDS. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله مطالعات ناتوانی ۱۴۰۰؛ (۱۱):۱۸۹.

انتشار برخط دی ۱۴۰۰ مقاله پژوهشی اصیل

تعیین اثربخشی آموزش بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج برمبنای مفاهیم رویکرد طرحواره‌درمانی، خودمتمایزسازی و واقعیت‌درمانی بر مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج

معصومه نافیان دهکردی[۱]، *طیبه زندی‌پور[۲]، مه‌سیما پورشهریاری[۳]

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشکدهٔ علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران؛

۲. استاد، گروه مشاوره، دانشکدهٔ علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران؛

۳. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکدهٔ علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران.

***رایانامهٔ نویسندهٔ مسئول:** tzandi@alzahra.ac.ir

تاریخ دریافت: ۲۵ فروردین ۱۴۰۰؛ **تاریخ پذیرش:** ۴ مهر ۱۴۰۰

چکیده

زمینه و هدف: ازدواج موضوعی پیچیده و چالش‌برانگیز است که باتوجه به عوامل مختلف ازجمله مشکلات بین‌فردی زوجین می‌تواند موفق یا ناموفق باشد. هدف پژوهش حاضر، تعیین اثربخشی آموزش بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج، مبتنی‌بر مفاهیم طرحواره‌درمانی، خودمتمایزسازی و واقعیت‌درمانی بر مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج بود.

روش‌بررسی: روش پژوهش حاضر، نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری دوماهه با گروه گواه بود. جامعهٔ آماری پژوهش را زوجین در آستانهٔ ازدواج مراجعه‌کننده به مرکز طراحی زندگی شهرکرد در سال ۱۳۹۶ تشکیل دادند که بیست زوج به‌روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. سپس به‌طور تصادفی در دو گروه متشکل از ده زوج آزمایش و ده زوج گواه قرار گرفتند. برای هر دو گروه، پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری اجرا شد. برای جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامهٔ مشکلات بین‌فردی (هرویتز و همکاران، ۱۹۸۸) به‌کار رفت. اجرای بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج در هشت جلسهٔ نوددقیقه‌ای به‌صورت دو بار در هفته صرفاً برای گروه آزمایش صورت گرفت. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر و آزمون تعقیبی LSD در نرم‌افزار SPSS نسخهٔ ۲۲ صورت گرفت. سطح معناداری آزمون‌های آماری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، اثر اصلی زمان (p=۰/۰۰۶)، اثر اصلی گروه (p=۰/۰۰۱) و اثر متقابل زمان و گروه (p=۰/۰۰۱) بر متغیر مشکلات بین‌فردی، معنادار بود. همچنین در گروه آزمایش، میانگین نمرات پیش‌آزمون متغیر مشکلات بین‌فردی زوجین به‌طور معناداری بیشتر از میانگین نمرات پس‌آزمون (p=۰/۰۱۵) و پیگیری (p=۰/۰۲۴) بود. به‌علاوه، تفاوت معناداری بین میانگین نمرات متغیر مذکور بین مراحل پس‌آزمون و پیگیری مشاهده نشد (p=۰/۲۲۸) که به‌معنای ماندگاری اثر مداخله در طول زمان در گروه آزمایش است.

نتیجه‌گیری: براساس نتایج پژوهش حاضر، آموزش بستهٔ تدوین‌شدهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج برمبنای مفاهیم رویکرد طرحواره‌درمانی، خودمتمایزسازی و واقعیت‌درمانی، بر کاهش مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج اثربخشی دارد.

کلیدواژه‌ها: بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج، مشکلات بین‌فردی، زوجین در آستانهٔ ازدواج.

حق انتشار محفوظ است © ۱۳۹۵، مجله مطالعات ناتوانی. این یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز اختیار_غیرتجاری ۴/۰ بین‌المللی (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fa) منتشر شده است که به شما اجازه می‌دهد که مواد منتشر شده در این مقاله را با شرط ارجاع مناسب به نسخهٔ اصلی، به‌طور غیرتجاری نسخه‌برداری و توزیع کنید.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]

۱ مقدمه

سلامت روان و عاری‌بودن از مشکلات بین‌فردی[1] ازجمله عواملی است که در ازدواجی موفق، تأثیر می‌گذارد. فرد وقتی از نظر روانی سالم است که خود و تمایلاتش، انگیزش‌ها، کشاننده‌ها و آرزوهایش را درک کند. این شناخت به خود با درنظرگرفتن سلامتی، فرد را به پذیرش خود، ارتباط سالم با دیگران، رفع ناتوانی‌ها در زمینهٔ صمیمیت و نزدیکی با دیگران، پذیرش مسئولیت امور و قاطعیت، رهنمون می‌کند.

روابط بین‌فردی، در بسیاری از گستره‌های زندگی نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. مشکلات بین‌فردی، مشکلاتی است که در رابطه با دیگران تجربه می‌شود و آشفتگی روانی ایجاد می‌کند (۱). در ازدواج و زندگی مشترک، میزان تصادم ارتباطات گسترده‌تر می‌شود و افراد درمعرض آشفتگی‌های گوناگونی قرار می‌گیرند که ممکن است بر کیفیت زندگی و نگرش آن‌ها اثرگذار باشد. این مشکلات بین‌فردی سطحی از ناتوانی زوجین را در تشکیل زندگی موفق نشان می‌دهد و مدیریت‌نشدن مشکلات بین‌فردی زوجین، خود یک ناتوانی در مدیریت بنیان خانواده به‌عنوان بنیان مهم‌تر در اجتماع است. مشکلات بین‌فردی در شش زمینهٔ قاطعیت[2]، مردم‌آمیزی[3]، اطاعت‌پذیری[4]، صمیمیت[5]، مسئولیت‌پذیری[6] و مهارگری[7] وجود دارد. هرکدام از این شش زمینه در ارتباطات بین‌فردی، دارای نقش مهمی است؛ به‌خصوص در ارتباطات پیش از ازدواج که هریک از زوجین با نگرش‌ها، طرحواره‌ها[8] و مشکلات بین‌فردی خاص خود وارد رابطه می‌شود. مشکلات بین‌فردی را می‌توان در چگونگی قرارگرفتن فرد در پیوستاری از شاخص‌های عمدهٔ روابط بین‌فردی شامل میزان کنترل‌گری و میزان تعلق، معنا کرد که باعث تلاش فرد برای جست‌وجوی روان‌درمانی می‌شود (۲). دقت و بررسی در رابطه با مشکلات هر فرد، ازآنجا اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که مشخص است افراد براساس طرحواره‌های سازگار و ناسازگار خود و مشکلات بین‌فردی‌شان، رابطه‌ای را آغاز می‌کنند. این آغاز، اگر دقت نظری دربارهٔ آن اجرا نشود، می‌تواند آیندهٔ رابطهٔ پیش از ازدواج را به خطر بیندازد. طرحواره‌درمانی[9]، درمان ترکیبی است که با درمان شناختی‌رفتاری، نظریهٔ ارتباط موضوعی، گشتالت‌درمانی[10] و نظریهٔ دلبستگی[11] به‌صورت مدلی درمانی سیستماتیک ادغام می‌شود (۳). طرحواره‌ها الگوهای عمیق و فراگیری متشکل از خاطره، هیجان و شناخت هستند و در دوران کودکی و نوجوانی شکل می‌گیرند و در بزرگسالی تداوم می‌یابند (۴). طرحواره‌ها سازه‌هایی هستند که براساس واقعیت یا تجربه شکل می‌گیرند و به‌عنوان واسطهٔ پاسخ‌های رفتاری افراد را تحت‌تأثیر قرار می‌دهند (۵). هدف درمان این است که بیماران به‌جای سبک‌های مقابله‌ای ناسازگار، سبک‌های مقابله‌ای سازگارتر به‌کار برند تا از این طریق بتوانند نیازهای هیجانی اساسی خود را ارضا کنند (۶).

همچنین توجه به این نکته حائز اهمیت است که میزان تمایزیافتگی زوج‌ها با مشکلات بین‌فردی، مرتبط است. موری بوئن (۱۹۸۷) اعتقاد دارد، سلامت روانی هر فرد به‌طور شدیدی متأثر از خانوادهٔ اصلی وی است (به نقل از ۷). بوئن در دیدگاه خود تأکید بر تفکر و عواطف را نفی نمی‌کند و به اهمیت خودتنظیمی در فرایند تمایز اذعان دارد که این هدف اصلی مفهوم تمایز خویشتن بودن است (۸). برطبق این دیدگاه فردی که در خانوادهٔ خود به خودمتمایز متعادلی رسیده باشد، سطح کمتر اضطراب و نشانگان روان‌شناختی را تجربه می‌کند (۷). فرد برای داشتن خود تمایزیافته، باید توانایی آن را داشته باشد که تحت فشار عوامل گروهی، به‌ویژه در مواجهه با اثر شدید زندگی خانوادگی همان شخص باقی بماند (۹). تمایز زمانی حاصل می‌شود که فرد بتواند فردیت خود را حفظ کند و درعین‌حال بکوشد بخشی از واحد خانواده باقی بماند؛ این بدان معنا است که فرد توانایی حفظ ارتباط عاطفی با دیگران را داشته باشد و همچنان تمامیت حقیقی خویش را از دست ندهد (۷).

واقعیت‌درمانی[12] گلاسر مجموعه‌ای از روش‌هایی درجهت کمک به افراد برای حرکت از انتخاب‌های مخرب به انتخاب‌های سازنده، از رفتارهای ناکارآمد به رفتارهای کارآمد و مهم‌تر از همه سبک زندگی ناخشنود به سبک زندگی خشنود است (۱۰). در این روش به مواجهه با واقعیت، قبول مسئولیت، شناخت نیازهای اساسی، قضاوت اخلاقی دربارهٔ درست یا نادرست‌بودن رفتار، انتخاب و تغییر فکر و عمل، تمرکز بر اینجا و اکنون، مهار درونی و درنتیجه نیل به هویت موفق که ارتباط مستقیمی با اعتماد به خود دارد، تأکید فراوان شده است (۱۱). واقعیت‌درمانی بر تمرکز مُراجع و رفتارش تأکید دارد و از سرزنش‌کردن وی خودداری می‌کند (۱۲). در میان پیچیدگی‌های زندگی قرن بیست‌ویکم، استرس‌های رو به افزایش، مشکلات زیاد افراد، چگونگی ارتباطات، شبکه‌های حمایت اجتماعی و مهارت‌های بین‌فردی به‌طور خاص‌تری موفقیت و بهزیستی افراد را تحت‌تأثیر قرار می‌دهند؛ درنتیجه برخورداری از شبکهٔ حمایت اجتماعی، حاکی‌از هوشمندی بشر امروزی است. از سوی دیگر، هرچه اشخاص در حیطهٔ روابط بین‌فردی، مشکلات بیشتری داشته باشند و مهارت‌هایشان برای مقابله با این مسائل کمتر باشد، شانس زندگی بهتر و رضایت از زندگی را از دست خواهند داد (۱۳). در درمان مشکلات بین‌فردی از شیوه‌های گوناگونی ازجمله درمان شناختی‌رفتاری (۱۴) درمان خودشفقتی (۱۵)، درمان مبتنی‌بر پذیرش و تعهد (۱۶)، درمان شناختی‌تحلیلی (۱۷)، آموزش حل مسئلهٔ اجتماعی (۱۸)، آموزش مهارت‌های ارتباطی بین‌فردی (۱۹) و مشاورهٔ گروهی آدلری (۲۰) استفاده شده است.

نظر به اهمیت نهاد خانواده و لزوم توجه به ناتوانی‌های ارتباط بین‌فردی که به‌صورت مشکلات بین‌فردی در رابطهٔ زوجی، خود را نشان می‌دهد، ضرورت انجام پژوهش حاضر بیش از پیش نمایان می‌شود. از سوی دیگر باتوجه به مؤثربودن سه رویکرد طرحواره‌درمانی،

[1]. Interpersonal problem
[2]. Assertiveness
[3]. Sociability
[4]. Submissiveness
[5]. Intimacy
[6]. Responsibility
[7]. Controlling
[8]. Schema
[9]. Schema Therapy
[10]. Gestalt Therapy
[11]. Attachment Theory
[12]. Reality Therapy

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]

خودمتمایزسازی[1] بوئن و واقعیت‌درمانی گلاسر در فرایند همسرگزینی با اجرای جلسات آموزشی که دربرگیرندهٔ سه رویکرد مذکور بود، اثربخشی این جلسات مداخله‌ای بر مشکلات بین‌فردی زوجین بررسی شد. در این پژوهش بدون تأکید بر روش یا رویکرد خاصی با ترکیب رویکردهای طرحواره‌درمانی، خودمتمایزسازی بوئن و واقعیت‌درمانی گلاسر در دورهٔ آموزشی، در ابتدای دوره، آموزش مفاهیم طرحواره‌درمانی به زوجین صورت گرفت. سپس در جلسات میانی به مفهوم خودمتمایزسازی بوئن و در جلسات پایانی دوره به مفاهیم دیدگاه گلاسر پرداخته شد. هدف از انجام پژوهش حاضر رسیدن زوجین به شناخت عمیق‌تری از پدیدهٔ ازدواج بود تا این دورهٔ آموزشی به‌عنوان نیروی محرکه‌ای درجهت ارتقای کیفیت ازدواج عمل کند؛ پس باتوجه به اهمیت نهاد خانواده و مشکلات بین‌فردی و ناتوانی زوجین در حل‌وفصل این مشکلات، هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی بستهٔ آموزشی مزبور بر مشکلات بین‌فردی زوجین بود.

۲ روش‌بررسی

روش پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با گروه گواه بود. جامعهٔ آماری پژوهش را تمامی زوجین در آستانهٔ ازدواج مراجعه‌کننده به مرکز طرح آموزش پیش از ازدواج در شهر شهرکرد، در سال ۱۳۹۶ تشکیل دادند. از بین داوطلبان مراجعه‌کننده به مرکز مشاورهٔ پیش از ازدواج طراحی زندگی، آزمودنی‌ها به‌روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند و در گروه گواه و گروه آزمایش به‌صورت تصادفی قرار گرفتند. افراد نمونه بیست زوج در آستانهٔ ازدواج (گروه آزمایش ده زوج و گروه گواه ده زوج) بودند. تحلیل توان آزمون حاصل یک به‌دست آمد که درنتیجه نشان‌دهندهٔ کفایت حجم نمونه برای پژوهش حاضر بود. ملاک‌های ورود نمونه‌ها به پژوهش عبارت بود از: رضایت افراد از شرکت در این پژوهش؛ افرادِ در آستانهٔ ازدواج؛ قرارداشتن در مرحلهٔ قبل از عقد؛ دامنهٔ سنی ۱۸ تا ۴۰ سال؛ دارای میزان تحصیلات بیشتر از دیپلم؛ ازدواج اول آن‌ها از لحاظ شرایط اقتصادی ـ اجتماعی ـ فرهنگی در حد معمول جامعه قرار داشته باشد؛ به‌صورتی‌که در این زمینه مشکلی برای شرکت‌کردن آن‌ها در جلسات آموزشی وجود نداشته باشد. ملاک‌های خروج شامل غیبت از جلسات آموزشی (دو جلسهٔ پیوسته)، گرایش‌نداشتن به تداوم درمان، پرنکردن کامل پرسش‌نامه‌ها و مرگ یکی از زوجین بود.

درخصوص ملاحظات اخلاقی، قبل از شروع دورهٔ آموزشی به آزمودنی‌ها درخصوص فرایند دوره آگاهی داده شد تا در جریان اهداف پژوهش قرار گیرند. به‌طورکلی نکات مربوط به اخلاق پژوهش ازجمله امانت‌داری در استفاده از منابع، دقت در استناددهی، رعایت ارزش‌های اخلاقی در گردآوری داده‌ها، نبود سوگیری در تحلیل داده‌ها و رعایت حریم خصوصی جامعهٔ پژوهش توسط پژوهشگران اعمال شد.

ابزار و جلسات آموزشی زیر در پژوهش به‌کار رفت.

ـ پرسشنامهٔ مشکلات بین‌فردی[2]: این ابزار توسط هرویتز و همکاران در سال ۱۹۸۸ ارائه شد (۲۱). این پرسشنامه، شصت‌سؤالی است که مشکلات بین‌فردی را در شش زمینهٔ قاطعیت، مردم‌آمیزی، اطاعت‌پذیری، صمیمیت، مسئولیت‌پذیری و مهارگری در مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از نمرهٔ صفر تا چهار می‌سنجد. هدف مشکلاتی است که در رابطه با دیگری تجربه می‌شود و آشفتگی روانی ایجاد می‌کند. برای هر آزمودنی علاوه‌بر شش زیرمقیاس مذکور، یک نمرهٔ کلی از مجموع شصت مادهٔ آزمون در زمینهٔ مشکلات بین‌شخصی برحسب میانگین محاسبه می‌شود. برای دست‌یافتن به نمرهٔ آزمودنی، در هریک از زیرمقیاس‌ها، جمع نمرهٔ آزمودنی بر تعداد ماده‌های آن مقیاس تقسیم می‌شود و دامنهٔ نمرهٔ آزمودنی از صفر تا چهار متغیر است. نمرهٔ کل نیز به‌همین شکل و براساس جمع نمره‌ها و تقسیم بر تعداد شصت ماده به‌دست می‌آید. ماده‌های فرم کوتاه مقیاس مشکلات بین‌شخصی، براساس ضرایب آلفای کرونباخ و بارهای عاملی بالای این شصت ماده در تحلیل‌های عاملی مقدماتی، از بین ۱۲۷ گویهٔ فرم بلند مقیاس انتخاب شدند (۲۱). بشارت در فرم فارسی این پرسشنامه، ضریب آلفای کرونباخ هریک از زیرمقیاس‌ها را به‌ترتیب برای قاطعیت، مردم‌آمیزی، اطاعت‌پذیری، صمیمیت، مسئولیت‌پذیری و مهارگری، ۰/۸۹، ۰/۸۲، ۰/۹۱، ۰/۹۳، ۰/۸۵ و ۰/۸۷ ، برای آزمودنی‌های پسر ۰/۸۷، ۰/۸۵، ۰/۸۹، ۰/۹۱، ۰/۸۴ و ۰/۸۳ و برای آزمودنی‌های دختر ۰/۸۳، ۰/۸۹، ۰/۹۰، ۰/۹۲، ۰/۸۵ و ۰/۷۹ گزارش داد که نشان‌دهندهٔ همسانی درونی زیاد مقیاس است. ضرایب همبستگی بین نمره‌های آزمودنی‌های پسر ۰/۹۲ و برای آزمودنی‌های دختر ۰/۹۴ محاسبه شد که بیانگر پایایی بازآزمایی خوب این پرسشنامه است (۱). میزان پایایی این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به‌دست آمد.

آموزش بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج در هشت جلسهٔ نوددقیقه‌ای به‌صورت دو بار در هفته برای گروه آزمایش اجرا شد. برای تدوین بستهٔ آموزشی از کتاب‌های *طرحواره‌درمانی : راهنمای کاربردی* از یانگ و همکاران (۲۲) و *خانواده‌درمانی درکار بالینی* از بوئن (۲۳) و مفاهیم دیدگاه واقعیت‌درمانی گلاسر (۲۴،۲۵) استفاده شد. به‌منظور بررسی روایی، ارزیابی محتوای مفاد بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج توسط سه تن از اساتید دانشگاه صورت گرفت و روایی محتوایی بستهٔ آموزشی به تأیید رسید. خلاصهٔ برنامهٔ آموزشی در جدول ۱ ارائه شده است. پیش از اجرای مداخلهٔ آموزشی، پیش‌آزمون در هر دو گروه انجام پذیرفت و در آخرین روز جلسهٔ آموزشی، از گروه آزمایش پس‌آزمون گرفته شد. اجرای پس‌آزمون گروه گواه یک روز بعد از گروه آزمایش بود. پیگیری دوماهه نیز برای گروه آزمایش و گروه گواه انجام گرفت. همهٔ آزمون‌ها در پیش‌آزمون و پس‌آزمون و پیگیری از هر زوج (خانم و آقا) گرفته شد. داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی شامل تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر و آزمون تعقیبی LSD در نرم‌افزار SPSS نسخهٔ ۲۲، تجزیه‌وتحلیل شدند. سطح معناداری آزمون‌های آماری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

[1]. Self-differentiation

[2]. Inventory of Interpersonal Problems

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]

جدول ۱. محتوای بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج برمبنای مفاهیم رویکرد طرحواره‌درمانی، خودمتمایزسازی و واقعیت‌درمانی

جلسه	محتوای جلسه
اول	آشنایی با بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج، معرفی و آشنایی اعضای گروه با استفاده از فنون یخ‌شکن، بیان قواعد، بیان اهداف گروه، اعتمادسازی و ایجاد ارتباط با اعضای گروه، بررسی اهمیت و ضرورت آموزش پیش از ازدواج، آموزش ارتباط مؤثر: گفتن و گوش‌دادن فعالانه و مؤثر.
دوم	مروری بر نقشهٔ زوجی و خانوادگی افراد دربارهٔ تأثیر خانوادهٔ اصلی بر زندگی فعلی و کسب نظر از اعضا. شرح مرزسازی سالم با خانواده، خویشاوندان و دوستان، ارائهٔ تکالیفی برای کسب شناخت از وضعیت مرزسازی خود با خانوادهٔ اصلی آن‌ها به زوجین.
سوم	آموزش و گفت‌وگو دربارهٔ نقشهٔ خانوادگی و معرفی ابعاد صمیمیت و انعطاف‌پذیری.
چهارم	آموزش انواع زوج‌ها و خانواده‌ها، آموزش نقشهٔ خانواده و زوج و آشنایی با ۲۵ نوع رابطهٔ زناشویی و خانوادگی موجود در خانواده‌ها شامل نُه نوع متعادل، دوازده نوع طیف متوسط و چهار نوع نامتعادل.
پنجم	آموزش مبانی اولیهٔ طرحواره‌درمانی، ارزیابی فردی هریک از زوجین، ایجاد اتحاد کاری، درک ریشه‌های تحولی طرحواره‌ها، ذهنیت‌ها و مقابلهٔ ناسازگار، برقراری ارتباط بین نگرش فعلی و طرحواره.
ششم	برقراری گفت‌وگو بین جنبهٔ طرحواره و جنبهٔ سالم، غلبه بر موانع تغییر.
هفتم	آموزش اصول دهگانهٔ نظریهٔ انتخاب، آشنایی با مسائل تغییر و تعهد و ارائهٔ تکالیفی هرچند کوچک برمبنای افزایش ارزش خود و مسئولیت‌پذیری، استقلال و حل مسئله.
هشتم	افزایش استفاده از کنترل درونی، مسئولیت‌پذیری و رفتار مسئولانه، افزایش سطح تعهد و مسئولیت‌پذیری افراد برای کنارآمدن با واقعیت، اجرای پس‌آزمون.

۳ یافته‌ها

مطابق یافته‌های جمعیت‌شناختی در هریک از گروه‌های این پژوهش (آزمایش و گواه)، ده نفر را زنان و ده نفر را مردان تشکیل دادند. همچنین، میانگین و انحراف معیار سن آزمودنی‌ها در گروه آزمایش ۲۴/۷۷±۴/۵ سال و در گروه گواه ۲۵/۲±۵/۹۲ سال به‌دست آمد.

باتوجه به اینکه آمارهٔ آزمون شاپیروویلک (۰/۶۵) در نمرات مشکلات بین‌فردی زوجین معنادار نبود (p=۰/۵۲)، فرض نرمال‌بودن توزیع داده‌ها تأیید شد. نتایج آزمون ام‌باکس نشان داد، ماتریس‌های کوواریانس مشاهده‌شده بین گروه‌ها باهم برابر بود (p>۰/۰۵). نتایج آزمون لون مشخص کرد، بین واریانس نمرات مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج اختلاف معناداری وجود نداشت (p>۰/۰۵). طبق نتایج حاصل، آمارهٔ موچلی در سطح α=۰/۰۵ معنادار نبود؛ بنابراین با مقایسه‌های درون‌آزمودنی برای اثرات تعاملی، همسانی ماتریس کوواریانس خطا در داده‌ها پذیرش شد و نتایج تحلیل واریانس چندمتغیره تفسیرشدنی بود؛ بنابراین برای تحلیل داده‌های پژوهش، امکان استفاده از روش آماری تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر فراهم بود.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی مشکلات بین‌فردی برحسب گروه در سه مرحلهٔ اندازه‌گیری

	پیش‌آزمون		پس‌آزمون		پیگیری	
گروه	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
آزمایش	۲/۱۳	۰/۵۵	۱/۷۲	۰/۶۵	۱/۶۹	۰/۷۲
گواه	۲/۱۱	۰/۶۱	۲/۱۴	۰/۶۶	۲/۱۷	۰/۷۸

براساس جدول ۲، میانگین نمرات پیش‌آزمون مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج گروه آزمایش و گروه گواه تقریباً باهم برابر بود؛ اما در مراحل پس‌آزمون و پیگیری مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج، میانگین نمرات گروه آزمایش کمتر از میانگین نمرات گروه گواه به‌دست آمد.

جدول ۳. نتایج تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر برای مقایسهٔ نمرات پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری بین دو گروه پژوهش

متغیر	منابع تغییرات	مقدار F	مقدار p	اندازهٔ اثر
مشکلات بین‌فردی	زمان	۵/۵۲	۰/۰۰۶	۰/۱۳۲
	تعامل گروه و زمان	۸/۴۳	۰/۰۰۱	۰/۳۱۸
	اثر گروه	۷/۶۷	۰/۰۰۱	۰/۲۸۵

طبق نتایج جدول ۳، اثر اصلی زمان (p=۰/۰۰۶)، اثر اصلی گروه (p=۰/۰۰۱) و اثر متقابل زمان و گروه (p=۰/۰۰۱) بر متغیر مشکلات بین‌فردی، به‌لحاظ آماری معنادار بود. معناداربودن تعامل اثر متقابل گروه و زمان، وجود تفاوت متغیر مشکلات بین‌فردی را در زمان‌های اندازه‌گیری بین دو گروه نشان داد (p=۰/۰۰۱). اندازهٔ اثر اصلی گروه ۰/۲۸ بود که مشخص کرد ۲۸ درصد از تغییرهای متغیر مشکلات بین‌فردی، ناشی‌از تأثیر مداخلهٔ آموزش بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج بوده است.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]

در جدول ۴، نتایج آزمون تعقیبی برای مقایسهٔ نمرات پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری مشکلات بین‌فردی زوجین مشاهده می‌شود.

جدول ۴. نتایج آزمون تعقیبی LSD برای مقایسهٔ نمرات پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری مشکلات بین‌فردی زوجین

آزمون	اختلاف میانگین	خطای معیار	مقدار p
پیش‌آزمون– پس‌آزمون	۰/۱۸	۰/۰۷	۰/۰۱۵
پیش‌آزمون– پیگیری	۰/۱۹	۰/۰۸	۰/۰۲۴
پس‌آزمون– پیگیری	۰/۰۵	۰/۰۹	۰/۲۲۸

طبق نتایج حاصل، آزمون تعقیبی LSD مشخص کرد که در گروه آزمایش، میانگین نمرات پیش‌آزمون متغیر مشکلات بین‌فردی زوجین به‌طور معناداری بیشتر از میانگین نمرات پس‌آزمون (p=۰/۰۱۵) و پیگیری (p=۰/۰۲۴) بود. همچنین تفاوت معناداری بین میانگین نمرات متغیر مذکور بین مراحل پس‌آزمون و پیگیری مشاهده نشد (p=۰/۲۲۸) که به‌معنای ماندگاری اثر مداخله در طول زمان در گروه آزمایش است.

۴ بحث

این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی آموزش بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج، مبتنی‌بر مفاهیم طرحواره‌درمانی، خودمتمایزسازی و واقعیت‌درمانی بر مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج انجام شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد، بین نمره‌های عامل (پیش‌آزمون، پس‌آزمون، پیگیری) و گروه‌ها در نمرات مشکلات بین‌فردی، تعامل معناداری مشاهده شد. این نتایج بیانگر آن بود که آموزش بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج برمبنای مفاهیم رویکرد طرحواره‌درمانی، خودمتمایزسازی و واقعیت‌درمانی بر مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج در گروه آزمایش اثربخش بود. یافته‌های به‌دست‌آمده در پژوهش حاضر از لحاظ کاهش مشکلات بین‌فردی با نتایج پژوهش‌های زیادی همسوست؛ بلوچی و همکاران در پژوهش خود اثربخشی درمان شناختی‌رفتاری را بر کاهش مشکلات بین‌فردی در افراد با اختلال هویت جنسیتی بررسی کردند (۱۴). ذاکری و همکاران نقش خودشفقتی را در مشکلات بین‌فردی زنان ناسازگار نشان دادند (۱۵). میرزایی و حسنی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی را بر کاهش مشکلات بین‌فردی مشخص کردند (۱۸). صفرپور دهکردی و همکاران آموزش مهارت‌های ارتباطی بین‌فردی را بر کاهش تعارض‌های بین‌فردی اثبات کردند (۱۹). نتایج پژوهش امانی و همکاران نشان داد، گروه درمانی آدلری بر کاهش تعارضات بین‌فردی زوجین اثربخش است (۲۰). لندبلند و هانسون اثربخشی زوج‌درمانی را بر بهبود تعاملات بین‌فردی زوجین، عنوان کردند (۲۶). با مقایسهٔ نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های گذشتهٔ سایر محققان، نتیجه‌گیری می‌شود، با آموزش‌های مناسب پیش از ازدواج می‌توان به‌احتمال بیشتری زمینهٔ بروز رفتارهای ناپخته و تکانشی را کمتر کرد و درنتیجه، از میزان مشکلات بین‌فردی میان زوجین کاسته می‌شود.

پژوهش حاضر با ارائهٔ بسته‌ای آموزشی که دربرگیرندهٔ مفاهیم سه رویکرد مختلف واقعیت‌درمانی، طرحواره‌درمانی و درمان بین‌نسلی بوئن بود، به روش‌های مضاعفی منجربه بهبود روابط بین‌فردی شد. تحقیقات نشان داده است، پویایی‌های بین‌فردی در روابط نزدیک و صمیمی متفاوت از روابط دور و غیرصمیمی است (۲۷). همچنین کاربرد اصول واقعیت‌درمانی گلاسر با بهبود خودآگاهی فرد درقبال اعمالش و همین‌طور فهم و شناخت بیشتر خود می‌تواند منجربه بهبود روابط بین‌فردی شود. می‌توان با کارکردن روی مؤلفه‌های شناختی مثل طرحواره‌های زوجین و بحث تمایزیافتگی خود و مسئولیت‌پذیری افراد به شناخت بهتر از خود و ویژگی‌های روانی خویش دست یافت و در انطباق با همسر آیندهٔ خود، عملکرد بهتری داشت. همچنین تحقیقات نشان داده است، طرحوارهٔ ناسازگار اولیه بین هریک از زوجین، الگوهای هیجانی و شناختی خودآسیب‌رسانی است که در ابتدای رشد و تحول در ذهن شکل می‌گیرد و به‌سختی تغییر می‌کند. طبق این توصیف، رفتارهای ناسازگار و مشکلات بین‌فردی بر اثر تعارض زناشویی بین زوجین در پاسخ به طرحواره‌های قبلی است (۲۸).

همچنین میزان تمایزیافتگی زوج‌ها با مشکلات بین‌فردی، مرتبط است. خودتمایزیافتگی بیشتر به این شکل در نظر گرفته می‌شود که فرد را قادر می‌سازد تا موقعیت مواضع شخصی را در روابط مهم به‌کار برد؛ بدین‌معنا که در رابطه‌ای عاطفی شدید یا در میان حوادث و رویدادهای نامعین بتواند حسی از خود را حفظ کند و توانایی کاهش اضطراب را در شرایط کنترل توسط اضطراب دیگران داشته باشد (۲۹). تمایز به‌طور عمده در الگوهای تعاملی نظام‌دار برای حفظ فاصلهٔ بین‌فردی و تحمل فردیت و صمیمیت قرار دارد. این تحمل به‌معنای متعادل‌ساختن کارکرد عاطفی و عقلانی، صمیمیت و خودمختاری در روابط نهفته است (۳۰). تمایز خود منجر می‌شود فرد در خانواده به‌لحاظ روان‌شناختی به تعادل برسد (۳۱). درواقع تنیدگی هیجانی بین اعضای خانواده، می‌تواند زمینه‌ساز مشکلات روان‌شناختی شود و به‌تبع آن آتش مشکلات بین‌فردی و اختلافات زناشویی زبانه می‌گیرد و گسترده می‌شود. تحقیقات نشان داده است، افراد بیشترتمایزیافته تمایل دارند خودمختاری بیشتری را در روابطشان بدون تجربه‌کردن ترس‌ها و اضطراب‌های ناتوان‌کننده و صمیمیت بیشتر در روابطشان بدون غرق‌شدن در احساسات داشته باشند. افراد تمایزیافته وابستگی واقع‌گرایانه به دیگران را در روابط خود تشخیص می‌دهند و می‌توانند در مواجهه با تعارض یا انتقاد به‌قدر کافی آرام و معقول بمانند (۳۲) و به این صورت زمینهٔ مشکلات بین‌فردی کمتر می‌شود. اختلال رفتاری یک عضو از خانواده از یک سو بر عملکرد خانواده تأثیر منفی می‌گذارد و از سوی دیگر می‌تواند ناشی‌از روابط نامطلوب و نامتمایز با سایر افراد خانواده باشد (۱۷). زمانی که خود واقعی شرکت‌کنندگان در پژوهش به‌خوبی تثبیت می‌شود، به آن‌ها کمک می‌کند نقاط قوت و

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]

ضعف خود را تشخیص دهند و این امر پتانسل آنان را افزایش می‌دهد. به بیان دیگر می‌توان گفت، افرادی که دارای سطح مناسبی از خودتمایزیافتگی هستند، چون میزان مناسبی از دردسترس‌بودن و پاسخگوبودن را تجربه می‌کنند، جایگاه خود و دیگران برای آن‌ها تثبیت‌شده، مشخص، شفاف و واضح است. به‌همین دلیل، معمولاً موقعیت پیش‌آمده مثل اختلاف‌ها و تعارضاتی را که ممکن است در جریان زندگی با آن‌ها روبه‌رو شوند، بهتر می‌پذیرند و بهتر تحلیل می‌کنند و جهت‌گیری مثبت‌تری دربارهٔ آن دارند. این موضوعات به حل مسئله و رفع مسائل در رویارویی با مشکلات بین‌فردی و سازگاری بیشتر در روابط بین‌فردی منجر می‌شود. فردی که تمایزیافته باشد، می‌تواند با جداسازی افکار و احساس خود از هم و از دیگران، بیان مواضع شخصی، آشنایی با مکانیزم‌های خود، بررسی نقش باورها و نگرش‌های منفی و پیامد آن بر فرد، در کنترل عواطف خود نقش مؤثری داشته باشد.

همچنین گفته می‌شود ریشهٔ مشکلات افراد در مقابله‌های ناکارآمد آنان است. این مقابله‌های ناکارآمد در دوران کودکی آموخته شده است و در دوران کودکی به افراد کمک می‌کند در زندگی خانوادگی خود، امکان ادامهٔ حیات بیابند. پویایی‌های خانوادهٔ اصلی ما، تشکیل‌دهندهٔ پویایی‌های دنیای اولیهٔ ما بوده است (۳۳). پرادیز و بوچر گزارش کردند، بین بدرفتاری در دوران کودکی و مشکلات بین‌فردی زوجین در بزرگسالی، رابطه وجود دارد (۳۴). کودکی خردسال، ممکن است درمقابل والدین مستبد فقط برای احساس امنیت از روش تسلیم استفاده کند. برخی از راهکارهای مقابله‌ای نیز در طی زندگی آموخته می‌شود؛ مانند به‌کارگیری اتفاقی راهکارهایی که در برخی موقعیت‌های اجتماعی گره‌گشا است؛ بنابراین در موقعیت‌های مشابه از این راهکارها استفاده می‌شود (۳۵). مشکل اساسی راهکارهای مقابله‌ای ناکارآمد آن است که در طی زمان، این روش‌های مقابله‌ای، انعطاف‌پذیری خود را از دست می‌دهند و تبدیل به الگوهای رفتاری ثابت و مستحکم می‌شوند و به‌تدریج دامنهٔ راهکارهای مقابله‌ای ناکارآمد تعمیم می‌یابد. تیم معتقد است، مبنای هر آسیب‌شناسی یک یا چند طرحواره است. در رابطه با موضوع روابط بین‌فردی زن و شوهر پژوهش‌ها نشان می‌دهد، بزرگسالان دارای مشکلات بین‌فردی زناشویی، بیشتر طرحواره‌های ناسازگار و مهارکننده را فعال می‌کنند (۳۲).

قاطعیت، مردم‌آمیزی، اطاعت‌پذیری، صمیمیت، مسئولیت‌پذیری و مهارگری به‌عنوان مؤلفه‌های اصلی در روابط بین‌فردی در نظر گرفته می‌شود که هرکدام از آن‌ها از زمان کودکی در فرد شکل می‌گیرد و تا بزرگسالی ادامه می‌یابد؛ در اینجا است که در بزرگسالی و در ارتباط با دیگران این راهکارهای ناکارآمد باعث ایجاد مشکلات بین‌فردی می‌شود؛ به‌خصوص در ارتباط با همسر فرد سعی در به‌کارگیری موبه‌موی همان الگوهای ناکارآمد دارد. در اینجا آموزش‌های مناسب پیش از ازدواج می‌تواند افراد را برای واردشدن به مرحلهٔ حساس و دشوار ازدواج آماده کند. با این آموزش‌ها می‌توان از مشکلات بین‌فردی افراد کم کرد و به غنای رابطه افزود.

زوجین در راستای آموزش‌های طرحواره‌درمانی می‌آموزند، به‌کمک راهبردهای شناختی ازقبیل بررسی شواهد تأییدکننده و ردکنندهٔ طرحواره، بررسی سود و زیان، برقراری گفت‌وگو میان جنبهٔ سالم و جنبهٔ طرحواره و... به‌منظور تغییر در سیستم ارزیابی خود، بازسازی و تغییر در طرحواره‌های ناکارآمد و تغییر در باورهای غیرمنطقی و نگرش‌های ناکارآمد، اقدام کنند و به‌منظور سازماندهی مجدد هیجانی، تنظیم عاطفهٔ بین‌فردی را برای حضور سالم و موفق در موقعیت‌های بین‌فردی زناشویی فراهم سازند (۳۶). هنگامی که زوجین به اهمیت طرحواره‌ها و نقش اثرگذار آن‌ها در چگونگی به‌وجودآمدن مشکلات خود پی بردند و همچنین از میزان تمایزیافتگی خود و شریک زندگی خود اطلاع پیدا کردند، با استفاده از مفاهیم رویکرد واقعیت‌درمانی مانند انتخاب و مسئولیت‌پذیری، برای ارتقای روابط خود و حل مشکلات، تلاش می‌کنند.

با نگاهی به نتایج پژوهش حاضر می‌توان گفت، رفتار و به‌خصوص روابط بین‌فردی، از مبناهای بسیار مهم تعاملات انسانی است و مشکلات بین‌فردی می‌تواند در بسیاری از حیطه‌های دیگر زندگی زوجین اختلال ایجاد کند؛ همچنین سلامت فرد و جامعه تا حد زیادی منوط به سلامت ارتباطی است و روابطی را می‌توان سالم ارزیابی کرد که به مقدار زیادی توانسته باشد این مشکلات بین‌فردی را شناسایی کند و درجهت رفع آن‌ها قدم بردارد؛ بنابراین کار روی این تعاملات بین‌فردی و مشکلات بین‌فردی که زوجین با آن‌ها روبه‌رو می‌شوند، تقریباً حوزهٔ نوینی است و تحقیقات چندانی برای آن انجام نشده است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود روان‌شناسان و مشاوران، یافته‌های این پژوهش را در راستای غنی‌سازی ازدواج به‌کار گیرند. همچنین توصیه می‌شود، محققان تأثیر این بستهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج را بر سایر متغیرهای مرتبط با زوجین بررسی کنند.

پژوهش حاضر نیز همانند سایر پژوهش‌ها دارای محدودیت‌هایی بود که ایجاب می‌کند در تعمیم نتایج به آن‌ها توجه شود؛ به این صورت که این مطالعه با مشارکت زوج‌های شهر شهرکرد انجام شد؛ بنابراین در تعمیم نتایج به دیگر شهرها باید جانب احتیاط را رعایت کرد.

۵ نتیجه‌گیری

براساس نتایج پژوهش حاضر نتیجه گرفته می‌شود که آموزش بستهٔ تدوین‌شدهٔ مشاورهٔ پیش از ازدواج برمبنای مفاهیم رویکرد طرحواره‌درمانی، خودمتمایزسازی و واقعیت‌درمانی، بر کاهش مشکلات بین‌فردی زوجین در آستانهٔ ازدواج اثربخشی دارد.

۶ تشکر و قدردانی

از زوجین شرکت‌کننده در پژوهش که در اجرای آن همکاری داشتند، تشکر و قدردانی می‌شود.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیهٔ اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان

این مقاله برگرفته از پایان‌نامهٔ رسالهٔ دکتری دانشگاه الزهرا دارای کد تصویب پروپوزال ۱۲۰۷/۱/۵/د/۹۶ است. ملاحظات اخلاقی

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]

رعایت‌شده در پژوهش حاضر شامل توضیح دربارهٔ هدف پژوهش به شرکت‌کنندگان، نحوهٔ همکاری آن‌ها، اخذ رضایت‌نامه از آزمودنی‌ها، تأکید بر رازداری و داوطلبانه‌بودن مشارکت آنان در پژوهش و استفاده از کد به‌جای نام و نام خانوادگی آزمودنی‌ها بود.

رضایت‌نامهٔ انتشار

این امر غیرقابل اجرا است.

دسترسی به داده‌ها و مواد

داده‌های نتایج گزارش‌شده در مقاله به‌صورت فایل Excel در فضای ذخیره‌ای هارد درایو نزد نویسندهٔ مسئول حفظ شده و به‌صورت ایمیل بین نویسندگان دیگر مقاله به اشتراک گذاشته شده است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند هیچ‌گونه تضاد منافع ندارند.

منابع مالی

این پژوهش بدون حمایت مالی نهاد یا سازمانی انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

نویسندهٔ اول مقاله نگارش مقدمه و روش‌شناسی تحقیق و اجرا را بر عهده داشت. نویسندهٔ دوم نگارش قسمت بحث مقاله و نظارت بر روند اجرای پژوهش را عهده‌دار بود. نویسندهٔ سوم تحلیل آماری و نگارش یافته‌ها را انجام داد.

References

1. Besharat MA. Barrasiye payaee va etebar meghyas moshkelate beyne shakhsi (IIP-127) [The reliability and validity of Interpersonal Problems Inventory]. Journal of Daneshvar Behavior. 2008;15(28):13. [Persian]
2. Quinlan E, Deane FP, Crowe T, Caputi P. Do attachment anxiety and hostility mediate the relationship between experiential avoidance and interpersonal problems in mental health carers? J Contextual Behav Sci. 2018;7:63–71. https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2018.01.003
3. Bach B, Lockwood G, Young JE. A new look at the schema therapy model: organization and role of early maladaptive schemas. Cogn Behav Ther. 2018;47(4):328–49. https://doi.org/10.1080/16506073.2017.1410566
4. Nenadić I, Lamberth S, Reiss N. Group schema therapy for personality disorders: A pilot study for implementation in acute psychiatric in-patient settings. Psychiatry Res. 2017;253:9–12. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.01.093
5. Quinlan E, Deane FP, Crowe T. Pilot of an acceptance and commitment therapy and schema group intervention for mental health carer's interpersonal problems. J Contextual Behav Sci. 2018;9:53–62. https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2018.06.006
6. Calvete E, Orue I, Hankin BL. Early maladaptive schemas and social anxiety in adolescents: the mediating role of anxious automatic thoughts. J Anxiety Disord. 2013;27(3):278–88. https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2013.02.011
7. Hashemi SM, Zade Mohamadi A, Jarareh J. Effectiveness of group training concepts of Bowen' systemic approach on mothers' differentiation. Journal of Applied Psychology. 2014;8(1):29–45. [Persian] https://apsy.sbu.ac.ir/article_96080.html?lang=en
8. Cappuzi D, Stauffer Md. Mabani moshavere zoj ha, ezdevaj va khanevade [Foundations of couples, marriage, and family counseling]. Navabi Nejad SH, Saadati N, Rostami M. (Persian translator). Tehran: Jangal Publication; 2015.
9. Haefner J. An application of Bowen family systems theory. Issues in Mental Health Nursing. 2014;35(11):835–41. https://doi.org/10.3109/01612840.2014.921257
10. Glasser W, Glasser C. The effect of reality therapy based group counseling on theself-esteem. University of Virginia; 2010.
11. Abdolahi Mehraban N, Shafiabadi A, Behboudi M. The study of effectiveness of group counseling based on reality therapy on increasing of self-esteem in mothers of children with cerebral palsy. J Res Behave Sci. 2014;12(3):360–8. [Persian]
12. Bradley EL. Choice theory and reality therapy: an overview. International Journal of Choice Theory and Reality Therapy. 2014;34(1):6–13.
13. Fath N, Azadfallah P, Rasoolzadeh Tabatabaee K, Rahimi Ch. Validity and reliability of the Inventory of Interpersonal Problems (IIP-32). Journal of Clinical Psychology. 2013;5(3):69–80. [Persian] https://jcp.semnan.ac.ir/article_2137.html?lang=en
14. Baluchi D, Atashpour H, Golparvar M. Effectiveness of cognitive-behavioral therapy on the interpersonal problems of the people with sexual identity disorder. Journal of Analitical-Cognitive Psychology. 2019;10(38):49–59. [Persian]
15. Zakeri F, Saffariantoosi MR, Nejat H. The role of self-compassion moderator in the effect of alexithymia and interpersonal problems on marital boredom in maladjusted women. Positive Psychology Research. 2020;5(4):35–50. [Persian] https://ppls.ui.ac.ir/article_24775.html?lang=en

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]

16. Norouzi M, Zargar F, Akbari H. The effectiveness of acceptance and commitment therapy on reduction of interpersonal problems and experiential avoidance in university students. J Res Behav Sci. 2017;15(2):168–74. [Persian] http://rbs.mui.ac.ir/article-1-529-en.html
17. Hadizadeh MH, NavabineZhad S, Nooranipour R, Farzad V. The effectiveness of cognitive analytic therapy on the self-efficacy and interpersonal problems of women with dependent personality disorder. Journal of Counseling Research. 2019;18(69):208–29. [Persian] http://dx.doi.org/10.29252/jcr.18.69.208
18. Mirzei SH, Hasani J. Asar bakhshiye amoozeshe maharat haye zendegi dar kaheshe moshkelat ben fardi nojavanan [The effectiveness of life skills training in reducing interpersonal problems in adolescents]. Journal of Education Research. 2016;10(43):129–46. [Persian] http://edu.bojnourdiau.ac.ir/article_519916.html?lang=en
19. Safarpour Dehkordi S, Tajiki S, Razeghi S, Mozaffari M. The effect of teaching interpersonal communication skills on improving social relationships and interpersonal conflicts resolution. Journal of Social Psychology. 2020;13(54):1–10. [Persian] http://psychology.iauahvaz.ac.ir/article_673382.html?lang=en
20. Amani A, Hadi M., Yoosefi N. The effectiveness of adlerian group counseling on marital disturbance and interpersonal conflict of couples. Biannual Journal of Applied Counseling. 2018;8(2):73–92. [Persian] https://jac.scu.ac.ir/article_14286.html?lang=en
21. Horowitz LM, Rosenberg SE, Baer BA, Ureño G, Villaseñor VS. Inventory of interpersonal problems: psychometric properties and clinical applications. J Consult Clin Psychol. 1988;56(6):885–92. https://doi.org/10.1037/0022-006x.56.6.885
22. Young JE, Klosko JS, Weishaar ME. Schema therapy, a practitioner's guide. Hamidpour H, Andouz Z. (Persian translator). Tehran: Arjmand Pub; 2018.
23. Bowen M. Family therapy in clinical practice. New York: Aronson; 1978.
24. Glasser W. Reality therapy: a new approach to psychiatry. New York: Harper Collins Publication; 2010.
25. Amani A. The efficacy of reality therapy on marital commitment and self esteem of couples. Journal of Family Counseling and Psychotherapy 2015;5(2):1–23. [Persian] https://fcp.uok.ac.ir/article_15723.html?lang=en
26. Lundblad A-M, Hansson K. Couples therapy: effectiveness of treatment and long-term follow-up. J Family Therapy. 2006;28(2):136–52. http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-6427.2006.00343.x
27. Kiani Chelmardi A, Jamshidian Naeeni Y, Mazaheri Z. Validation of interpersonal circumplex questionnaire in Iranian couples. Journal of Family Research. 2018;14(1):57–73. [Persian] https://jfr.sbu.ac.ir/article_97628.html?lang=en
28. Paim KC, Falcke D. The experiences in the family of origin and the early maladaptive schemas as predictors of marital violence in men and women. Psychological Analysis. 2018;36(3):279–93. https://doi.org/10.14417/ap.1242
29. Shakibaei T, Esmaeili M, Karami A. The study of the effectiveness of teaching differentiation of self in decrease divorced women mental problems. Educational Psychology. 2007;2(7):117–32. [Persian] https://jep.atu.ac.ir/article_6006.html?lang=en
30. Rodríguez-González M, Skowron EA, Cagigal de Gregorio V, Muñoz San Roque I. Differentiation of self, mate selection, and marital adjustment: validity of postulates of bowen theory in a spanish sample. Am J Fam Ther. 2016;44(1):11–23. https://doi.org/10.1080/01926187.2015.1099415
31. Brïdge EN. Review of a case study in light of Bowen theory: differentiation of self. life skills. J Psychol. 2019;3(5):65–72. https://doi.org/10.31461/ybpd.556080
32. Thimm JC. Relationships between early maladaptive schemas and psychosocial developmental task resolution. Clin Psychol Psychother. 2010;17(3):219–30. https://doi.org/10.1002/cpp.647
33. Young JE, Klosko JS. Reinventing your life. Hamidpour H, Pirmoradi E, Golizadeh N. (Persian translator). Tehran: Arjmand Pub; 2014.
34. Paradis A, Boucher S. Child maltreatment history and interpersonal problems in adult couple relationships. J Aggress Maltreat Trauma. 2010;19(2):138–58. https://doi.org/10.1080/10926770903539433
35. Aali S, AminYazdi SA, Abdekhodaei MS, Ghanaei Chamanabad A, Moharrari F. Development and validation of a new questionnaire to assess family function development based mental individual-difference relationship approach (DIR). Research in Clinical Psychology and Counseling. 2014;3(2):157–76. [Persian] https://tpccp.um.ac.ir/article_31153.html?lang=en
36. McKay M, Fanning P, Lev A, Skeen M. The interpersonal problems workbook. Hamidpour H, Minas Mirzabeig A. (Persian translator). Tehtan: Arjmand Pub; 2015.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-18]